

EUROSOLAR

Associació Europea per les Energies Renovables

Secció catalana

c/o Bústia verda

Apartat de Correus 10095, E-08080 Barcelona

Tf. +34-608094397

e-mail: eurosolar@energiasostenible.org

Web: www.eurosolar.org , www.energiasostenible.org

LA REALITAT DE LES RENOVABLES A ALEMANYA

Hi ha una persona (amb títol de doctor en geografia, per la URV) que va pel món fent de xerraire sobre les energies renovables, tot dient i escrivint moltes coses, sobretot referides a Alemanya, fent lloança de que la ciutadania germànica havia assolit, l'any 2010, cotes envejables de propietat en instal·lacions d'energies renovables.

La realitat a Alemanya era, l'any 2010, la que es reflecteix en la taula, on també s'hi ha posat la situació l'any 2016 i la de 2019, la darrera disponible avui.

Any	2010	2010	2016	2016	2019	2019
	%	GW	%	GW	%	GW
Particulars	40	21,2	31,5	31,5945	30,2	35,7266
Pagesos	11	5,83	10,5	10,5315	10,2	12,0666
Grans elèctriques	6,5	3,445	5,4	5,4162	5,8	6,8614
Altres elèctriques	7	3,71	10,3	10,3309	11,4	13,4862
Fons i bancs	11	5,83	13,4	13,4402	14,1	16,6803
Planificadors de projectes	14	7,42	14,4	14,4432	14,2	16,7986
Sector dels negocis	9	4,77	13,4	13,4402	13,2	15,6156
Altres	1,5	0,795	1	1,003	0,8	0,9464
Potència total renovable		53		100,3		118,3

Com que aquesta persona mai ha dit, ni escrit, ni una sola paraula de la situació al país Germànic, ni de les circumstàncies que van fer que la ciutadania alemanya tingués el protagonisme que ha assolit en generació d'energia renovable, des d'EUROSOLAR ho expliquem en detall, doncs una persona que va pel món ventant-se que fa 'recerca' a l'acadèmia, hauria d'haver-ne fet, com en qualsevol recerca que sigui digna d'aquest nom i que es pugui qualificar de seriosa, n'hauria d'haver fet, emmarcant la recerca en la situació i en les circumstàncies que es vivien a Alemanya en aquella data i en dates anteriors. Expliquem-ho, doncs sinó podem arribar a conclusions errònies com hi arriba la persona de la que parlem.

Tot comença als anys 70s amb les grans mobilitzacions contra els projectes nuclears que aleshores s'emprenien a Alemanya. Ja l'any 1977, el govern alemany ja va aprovar unes ordenances d'aïllament tèrmic i d'operació de ginys tèrmics, en resposta a les crisis del petroli del 1973.

L'accident nuclear a la central nuclear de Txernòbil (1986) va fer néixer, en el petit municipi de Schonau, els que serien qualificats com 'rebels elèctrics', doncs varen emprendre una batalla entorn de l'energia (eficiència i renovables) contra l'empresa elèctrica de la zona, que va donar els seus fruits, quan l'any 1997 'els rebels' es feren amb la propietat i el control de la xarxa i iniciaren la connexió de renovables. Avui són la reconeguda cooperativa [ElektrizitätsWerke Schonau](#) (EWS), guardonada amb nombrosos premis internacionals.

Era l'any 1990 quan el govern conservador alemany va aprovar la **1ª Llei d'Electricitat Feed-in (Stromeinspeisungsgesetz - StrEG** per les seves sigles en alemany), introduint el principi de les **feed-in-tariff (FIT)**, però no basant-se en que la injecció d'electricitat eòlica a la xarxa fos remunerada amb una tarifa que cobrés els costos assumits pels inversors, sinó que es tractava més aviat de remunerar segons preu mitjà de l'electricitat per als clients domèstics. Això, juntament amb les desgravacions fiscals del **Programa eòlic de 500 MW** van fer que les instal·lacions eòliques en zones costaneres tinguessin beneficis.

La compensació dels costos d'inversió per a instal·lacions solars FV va començar l'any 1993 a resultes de les decisions de tres municipis Hammelburg, Freising i Aachen. Aquesta pionera decisió va ser copiada per nombrosos municipis en els anys posteriors, fent que les polítiques **feed-in-tariff (FIT)** per a la tecnologia solar FV iniciessin el camí a partir de decisions municipals i regionals abans no s'adoptés una política de suport a nivell federal. La 1ª casa solar autosuficient va ser posada en funcionament l'any 1992.

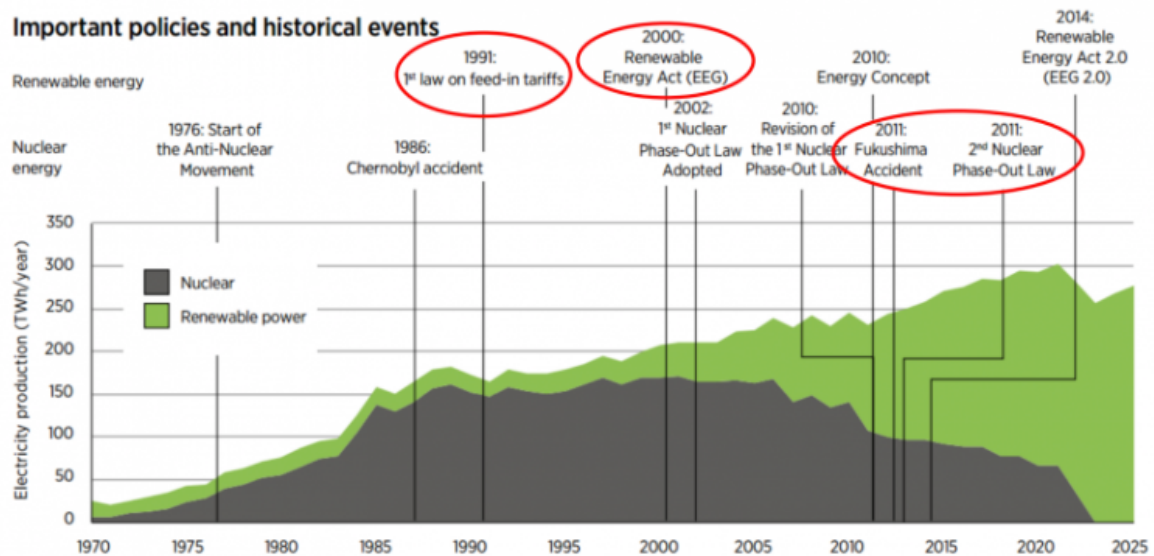
La dècada dels anys 90s va ser crucial per crear un cos legislatiu de suport a la generació renovable, doncs el govern alemany va iniciar un **Programa de Reducció de les Emissions de GEH (1996)** i va implementar l'anomenada 'eco-tassa' (1999). Entre aquestes dues iniciatives, a finals de 1998, va entrar en vigor la **Directiva 96/92/CE** de 19 de desembre, sobre normes comunes pel mercat interior de l'electricitat a Europa. També, l'any 1999, el govern alemany inicià el **Programa dels 100.000 teulats solars**.

Era l'any 1999, quan l'oficina al Bundestag del Diputat Hans-Josef Fell (*Bundis 90/Die Grünen*) va redactar el model reeixit de compensació dels costos de l'energia solar que s'havia implementat a nivell municipal i el van convertir en un projecte de llei destinat a cobrir els costos de totes les energies renovables que s'utilitzaven per generar energia. Les exitoses negociacions entre els grups parlamentaris van ser liderades per 4 membres del Bundestag: Hermann Scheer i Dietmar Schüts (SPD) i Michael Hustedt i Hans-Josef Fell (B90/DG), fent possible que a l'abril del 2000, la **Llei d'Energies Renovables (Erneuerbare Energien Gesetz - EEG)** s'aprovés en el Parlament.

L'èxit de la Llei EEG va ser espectacular: la potència eòlica instal·lada va passar de 6.000 MW (any 2000) a 31.300 MW (l'any 2012) i el sector de les energies renovables va augmentar des de 30.000 llocs de treball (l'any 1998) fins a 380.000 llocs de treball (l'any 2013). La indústria eòlica hi va contribuir en 100.000 llocs de treball.

La **Directiva 2001/77/EC** de 27 de setembre, relativa a la promoció de l'electricitat generada a partir de fonts d'energia renovable en el mercat interior de l'electricitat, va obrir la porta a la lliure elecció dels mecanismes de suport a les renovables, fent que els fonaments polítics de les lleis *Feed-In-Tariff (FIT)* podessin ser aplicades a nivell europeu (prioritat d'injecció de l'electricitat renovable a les xarxes i remuneració de l'electricitat generada a un preu just que compenses els costos d'inversió).

Les mesures polítiques més importants que es prengueren a Alemanya entre 1970 i 2010, juntament amb l'evolució de la generació d'electricitat renovable, es mostren en la figura adjunta.

La Llei EEG va anar essent millorada l'agost de 2004 i al gener de 2009.

Cal notar que ja al 2010 el govern alemany va adoptar l'anomenat '**Energy Concept**', fixant objectius a mig termini (2020) i a llarg termini (2030), que es mantingueren quan el govern federal, en resposta al desastre nuclear de Fukushima, va prendre decisions fonamentals per transformar el sistema energètic germànic (estiu 2011) creant l'anomenada '**Energiewende**': 1) la gradual aturada de les nuclears (abans de 2022), 2) una considerable millora en l'eficiència energètica per reduir la demanda d'energia i 3) un accelerat canvi cap a les energies renovable per cobrir la demanda restant. Cal constatar que també l'any 2010 Alemanya va crear el **Fons d'Energia i Clima**. I, un any després, el govern federal va aprovar el corresponent procés de seguiment dels objectius (**Energi der Zukunft - Energy for the future**).

Fins ací els fets que expliquen el context que es va crear a Alemanya per fer que les tecnologies necessàries per generar electricitat a partir del vent i del Sol arribessin a assolir la seva maduresa en el mercat de l'energia i l'acceptabilitat social per part d'amplis sectors de la població alemanya.

Per centrar la situació a Alemanya al 2010, cal recordar que només en aquest any, Alemanya va invertir 37 mil milions d'Euros en mesures per reduir l'impacte en el canvi climàtic, segons l'informe *The German Landscape of Climate Finance*, de la *Climate Policy Initiative (CPI)*. Es repartiren així:

- 26,6 mil milions d'€ en renovables,
 - o 20 mil milions (un 75%) en projectes d'energia renovable a petita escala (incloent projectes en habitatges)
 - o 6,6 mil milions (25%) en projectes d'energia renovable grans
- 7,2 mil milions en eficiència energètica
- 3,3 mil milions en altres mesures específiques pel clima

Qui ho va finançar?

- 22 mil milions: inversors corporatius en tots els sectors de l'economia (incloent pagesos, elèctriques i empreses comercials i industrials)
- 14 mil milions: inversors privats (famílies en habitatges)

Els incentius creats pel govern van jugar un paper fonamental en les inversions privades pel clima:

- La meitat de les inversions privades (16,6 mil milions) anaven suportades per crèdits de molt baix interès de bancs públics (KfW i Renterbank)

Ho reconeixia Barbara Buchner, directora CPI Europa: "La tasca del govern es crear les condicions per als negocis i propietaris d'habitatges d'invertir en energies renovables i eficiència. I, per tant, els crèdits de baix interès suportats pel govern i les polítiques d'incentivació industrials com la de *feed-in-tariff* hi han jugat un paper important en encoratjar aquestes inversions privades".

I ho reblava Ingmar Juergens, director associat de CPI Berlín: "Si volem que la transició energètica d'Alemanya sigui un èxit, i si volem que altres països aprenguin de l'experiència alemanya, necessitem una millor comprensió dels actuals fluxos financers i l'impacte de les polítiques en encoratjar les inversions".

L'aprovació de la Llei EEG amb les polítiques FIT va fer que, ja de bon principi, es presentessin denúncies contra ella davant dels tribunals a Alemanya i a Europa, argumentant que eren ajuts d'Estat. **La sentència del Tribunal de Justícia Europeu (PreussenElektra, 2001)** va ho va deixar ben clar: "Els membres de la UE poden requerir a les empreses elèctriques perquè comprin l'electricitat renovable a un preu superior al seu real valor econòmic i repartir el seu sobre cost entre els usuaris de l'electricitat ja que l'energia renovable és útil per a la protecció de l'entorn i per reduir les emissions de GEH, d'acord amb les polítiques de la UE".

L'exitosa, i copiada per molts països, Llei d'Energia Renovable del 2000 en la seva versió de l'any 2012 (EEG2012) tot i estant vigent, la Comissió Europea va considerar que les polítiques **feed-in-tariff (FIT)** vulneraven les regles de la competència, donat que afirmava que eren ajuts d'Estat i va forçar a Alemanya a eliminar-les. Fins i tot, el Tribunal General va donar la seva aprovació a aquesta decisió de la Comissió Europea. Per això es va modificar la Llei EEG i l'any 2014 va veure la llum la seva nova versió,

l'anomenada **EEG 2.0**, que eliminava les polítiques **feed-in-tariff (FIT)** i instaurava les subhastes. L'any 2019, finalment, el Tribunal de Justícia de la Unió Europea va dictaminar: "Segons el Tribunal de Justícia, el Tribunal General va equivocar-se a considerar que els fons generats pel recàrrec d'EEG constituïen recursos de l'Estat. D'això es desprèn que manca un factor necessari per classificar com a 'ajuda' els avantatges resultants dels mecanismes establerts per l'EEG 2012". El mal ja estava fet i, a dia d'avui, les polítiques **feed-in-tariff (FIT)** a Alemanya, que tants bons resultats varen tenir, no s'han pas tornat a introduir, tot i la crítica generalitzada que tots els sectors de les tecnologies per a la generació d'energia renovable fan als mecanismes de les subhastes.

Alemanya i Catalunya

En el moment de la unificació de les dues Alemanyes (1989-1990), la única preocupació de les grans empreses elèctriques de la República Federal era fer-se amb els actius de les empreses elèctriques que operaven en la República Democràtica. Això va fer que deixessin un espai lliure, en el món energètic alemany, per ser ocupat per la ciutadania, cosa que aquesta anava duent a terme amb els programes federals de foment de les energies renovables (vent i solar FV). Això és va accelerar enormement a partir de ser vigent al EEG2000, amb les polítiques de **feed-in-tariff (FIT)**.

A Alemanya, en deixar de ser vigents les polítiques de **feed-in-tariff (FIT)**, i havent-se imposit el sistema de subhastes, i amb els grans projectes eòlics *off-shore* ha anat minvant el percentatge de potència renovable en mans de la ciutadania.

La persona que hem citat al començament d'aquest escrit, va pel món dient que si Alemanya ho va fer, també Catalunya ho pot fer. Realment Catalunya pot fer el mateix que s'ha fet, i s'està fent a Alemanya?

1.- Catalunya, en no disposar d'un Estat propi, no pot fer una llei de **feed-in-tariff (FIT)** com s'ha fet a Alemanya, doncs afecta als preus de l'electricitat que es facturem als usuaris de l'electricitat. Ni tan sols pot fixar els nivells de reducció de GEH.

2.- A l'Estat espanyol hi van haver vigents polítiques de **feed-in-tariff (FIT)**, iniciades pel govern Aznar i continuades pel govern Zapatero, fins que, a finals del seu mandat, foren eliminades i rematades pel govern Rajoy. Catalunya no en va treure cap profit. Ben al contrari, la ciutadania de Catalunya va aportar a través del rebut de l'electricitat ingents quantitats de diners per projectes de renovables que es van fer fora de Catalunya.

3.- A Catalunya no hi ha hagut cap partit verd (com *Die Grünen* a Alemanya) amb suficient influència en el Parlament, ni tampoc hi ha hagut cap parlamentari socialista liderant la Transició energètica (com hi va haver a Alemanya amb el diputat Hermann Scheer). Llàstima que el doctor en geografia no ho fes quan va ser diputat al Parlament.

Catalunya, 25 de juny de 2021